

Bava Basra (171b)

ומסתברא דכותבין שובר — **And in truth, it is more reasonable** to assume that we do allow a lender to **write a receipt** and collect if he claims to have lost the loan document; דאי סלקא דעתא אין כותבין שובר — **for if you were to think** that we do not allow him to **write a receipt** in such cases, אבד שטרן של זה — can it be that **if this one's** (the lender's) **document is lost**, איכל הלה וחדוי — **the other one** (the borrower) **should eat** the money **and rejoice** at not having to repay the debt?

מתקוף לה אביי — **Abaye objected to [this argument]**, saying: ואלא מאי — **But what** is your alternative? כותבין שובר — To say that we do allow a lender to **write a receipt** and collect in such a case? But this can result in the opposite injustice; אבד שוברו של זה — **for if this one's receipt is lost**, איכל הלה וחדוי — **shall the other one eat and rejoice?**

אמר ליה רבא — **Rava said to [Abaye]:** אין — **Yes** — it is proper that the borrower be disadvantaged, עבד ליה לאיש מלוה — for **“a borrower is a servant to the lender.”**

Kesuvos (16b)

אלא — **Rather**, this is what the Baraisa is saying: כל איבדה פי הטמנה בפנינו דמי — **Any case** in which she claims that **she lost** the *kesubah* **is comparable to** a case in which **she hid** it **in front of us**. ולא נהבין לה — **Therefore, we do not give her** any money עד דאמרי עדים — **until witnesses testify that her kesubah was burned.**

Kesuvos (85a)

אבימי בר אבהו דרבי אבהו הווי מסקי ביה זוזי בי חוץאי — **Avimi the son of R' Abahu owed money to** certain residents **Choza'ei**. שדרינהו ביד חמא בריה דרבה בר אבהו — **He sent [the funds] to the creditors in the hand of Chama the son of Rabbah bar Abahu.** אזל פרעינהו — **[Chama] went and paid them**, אמר להו — **and then said to them:** הבו לי שטרא — **Give me back the loan document.** אמרו ליה — **They said to him:** סיטראי נינהו — **Those funds were for the payment of another side obligation...**

After ruling that Avimi was still obligated to pay his loan, the Gemara asked: לענין שלומי שליח מאי — **What is the law regarding** whether **the agent must pay** the debtor? אמר רב אשי — **Rav Ashi said:** חזינן — **We examine** the circumstances of the agency: אי — **If [the debtor] told [the agent], “Take the document and give the money,”** [the agent] **must pay**, as he is considered negligent for reversing his instructions and giving the money first. חב זוזי ושקול שטרא — **But if the debtor told him, “Give the money and take the document,”** [the agent] **does not have to pay**, since he merely followed the debtor's instructions.

בין כך ובין כך משלם — **Either way, [the agent] must pay**, ולא היא — **But it is not so!** אמר ליה — **for [the debtor] can tell him:** לתקוני שדריתיך ולא לעוותי — **I sent you to improve my situation and not to impair it!**

Kesuvos (19b)

דזמנין דמשחי ליה אפשיטי דספרא — **Because sometimes [a lender] keeps [a loan document] as collateral for his payment to the scribe who wrote the note.**

אבד השטר

שלחן ערוך (נד, ב) - הבא לפרוע חובו ואמר המלוה אבד לי השטר אין הלואה יכול לומר לא אפרע לך עד שתחזיר לי שטרי אלא הרי זה יכתוב לו שובר ויפרע לו כל חובו.

נתיבות המשפט (נד, א) - מאד תמוה לי למה יהיה השטר עדיף ממשכון הא אפילו אם נתן משכון שגופו ממון והמלוה טוען שנאבד נשבע וגובה חובו משום דלואה הוי כאיני יודע אם פרעתיך, אם כן הכא נמי כשהמלוה טוען שנשרף השטר יהיה גם כן מהימן בשבועה וגובה חובו... ונראה לישב דשאני משכון שאינו נוטלו רק לזכרון דברים... וכיון דראובן תובע חובו משמעון בברי ושמעון תובע מראובן החוב שלו דהיינו המשכון שמסר לו לזכרון ולא לפרעון רק שנעשה שומר עליו ותובע אותו בספק תביעתו לאו כלום היא והלואה צריך לשלם להמלוה, אבל בשטר כל זמן שהוא בעין תחת ידו אין הלואה חייב לשלם כלל... ולמאן דאמר כותבין שובר אינו רק משום תקנה שאם יאבד שטרו של זה יאכל הלה וחד.

ר' עקיבא איגר (ג, כא) - אין חיוב על הלואה לשלם רק היכא דעל ידי זה נפטר מחיובו אבל לא היכא דאפשר שיצטרך לפרוע עוד פעם אחר, מה שאין כן במשכון הפסד דמשכון הוא ענין אחר.

ערך השלחן - אפילו אמר שאבד בלא עדים כותבים לו שובר.

אם השטר בעולם

בעל התרומות (לא, א, ז) - אף על גב דלא קיימא לן כוותיה באבדה מכל מקום שמעינן מההיא דמיפסד פשיטא ליה דהיכא דהטמינה בפנינו אין כותבין שובר, ובדאי כיון דידעינן שטרא היכא הוא כהטמינה בפנינו דמי.

שלחן ערוך (נד, ג) - אמר המלוה אין שטרי עתה בידי כי הוא בעיר אחרת ואכתוב לך שובר יש מי שאומר שאין שומעין לו כיון שהוא בעולם לא יפרע לו עד שיחזיר לו שטרו.

ערך השלחן (נד, ח) - ול"נ דאם המלוה צריך להמעות והבית דין רואים שאין ערמה בזה כופין את הלואה שישלם לו ע"פ שובר והב"ד לוקחים בטוחות מהמלוה שיעמיד השטר ליד הלואה לזמן פלוני.

אם השטר בידו

רשב"א (ח"א א'ק"י) - אף על גב דקיימא לן כותבין שובר כל שהשטר בידו אינו חייב לפרוע עד שיחזיר לו השטר שלא יאכל הלה וחד, ובמקום שנאבד שטרו הוא שתקנו לכתוב שובר... ואפשר נמי דאפילו השטר בידו ואמר לו פרעני ואהדר לך שטרך יכול הלואה לומר לו החזר לי שטרי והדר אפרע.

רמ"א (נד, ג) - וכל שכן אם שטרו בידו ואינו רוצה להחזירו דאינו חייב לשלם לו עד שיחזיר לו שטרו... ואם המלוה אמר תפרעני תחילה ואחר כך אחזיר לך שטרך והלואה אמר החזיר לי שטרי ואחר כך אפרע לך הדין עם הלואה.

ריטב"א (כתובות יט:) - מכאן נלמוד שיכול המלוה לעכב שלא לתת השטר ללואה ולא לשום אדם עד שיתפרע עד פרוטה אחרונה, ואם חושש הלואה שיפרענו ולא יתן לו שטרו יפרענו בפני עדים או בפני בית דין.

ערך ש"י (נד, ג) - בדברי גאונים כתב דתימא על הגאונים דאשתמיט להו דעת הריטב"א... וזה אינו... דכאן מיירי דמוכן הלואה במעות שבידו לשלם עד פרוטה אחרונה מיד... והריטב"א מיירי דאינו משלם מיד הכל ורוצה להשאר חייב פשיטי דספרא או יותר בזה יכול המלוה לעכב שלא ליתן השטר אפילו ביד בית דין כדי שימחר הלואה לפרוע מיראתו שהשטר נשאר ביד מלוה.

דברי גאונים (פג, ה) - במחילת כבודו לא דק דאיך יכלכל סוף דברי הריטב"א שהביא... אם חושש הלואה שיפרענו ולא יחזיר לו שטרו... הרי מבואר דמיירי שהלואה משלם לו כל החוב ואף על פי כן הדין עם המלוה.

תשורת ש"י (תרד) - דבריו תמוהין עוד יותר עכשיו שכבר ראה דברי... דלפי דבריו איך למד הריטב"א דינו מהש"ס דאמר דזייר ליה אפשיטי דספרי דנשאר הלואה חייב לו... אלא על כרחך דריטב"א קאמר דאם אין לואה פורע עכשיו הפשיטי דספרי הדין עם המלוה שלא ליתן השטר אפילו ליד בית דין וישאר השטר אצלו.